

Snímka 1

OPERAČNÝ PROGRAM
KVALITA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Európska únia
Kohézny fond

živica
INSPIRUJEME K ZMENE

nadácia
ekopolis

*Eko
Alarm*

Projekt EKOALARM je realizovaný cez Operačný program Kvalita životného prostredia a finančne podporený z Európskeho kohézneho fondu.

Na vlně plastov
Inšpirácie z webinára pre pedagógov
v projekte EKOALARM

30. 01. 2023
Bára Halíková
CEEV Živica

Ako sa plast dostane do riek a oceánov

80% z pevniny

- Odhadzovanie odpadu
- Sklárky
- Vodné odtoky a kanalizácie

20% ľudská činnosť na mori

- Rybolov
- Doprava a globálny obchod

Rieky

- Približne 90 % všetkých plastov, ktoré sa dostanú do oceánu z riek, pochádza z 10 riek. Osem z nich je v Ázii (WEF)
- Emisie mikroplastov v Dunaji predstavujú až 17 ton za rok. Plastový odpad sa odhaduje na 7 až 161kg denne (ICPDR.org)

<https://edition.cnn.com/2019/06/24/health/plastic-pollution-rivers-oceans-scn-intl/index.html>

<https://asiangeo.com/articles/river-pollution-the-dark-waters-of-asia/>

<https://www.weforum.org/agenda/2018/06/90-of-plastic-polluting-our-oceans-comes-from-just-10-rivers/>

ICPDR.org – zdroj Mikroplasty, Spektrum STU, 2019

Oceány

- Do roku 2050 bude v oceánoch viac plastov ako rýb (Ellen McArthur Foundation)
- Každý rok skončí v oceáne až 12 miliónov ton plastov = smetiarske auto každú minútu (Greenpeace)
- The Great Pacific Garbage Patch je najväčšou z piatich zón hromadenia plastov, medzi Havajom a Kaliforniou, zaberá plochu 3x rozlohy Francúzska (The Ocean Cleanup)

<https://www.5gyres.org/>

<https://ellenmacarthurfoundation.org/>

<https://www.greenpeace.org/international/story/11871/the-ocean-plastic-crisis/>

<https://theoceancleanup.com/>

Aké plasty sa nájdu najčastejšie

- Na plážach sa najčastejšie nachádzajú cigaretové ohorky, obaly od potravín, fľaše od nápojov, uzávery od fliaš a vrecká od potravín. (EcoWatch)
- Najväčší plastový znečisťovatelia na svete sú The Coca-Cola Company, PepsiCo a Nestlé. (Break Free From Plastic)

Friendly Floatees

- V roku 1992 sa na nákladnej lodi v severnom Pacifiku stratil kontajner na ceste z Číny do Spojených štátov, z ktorého sa do oceánu uvoľnilo takmer 29 000 gumových kačičiek a iných hračiek do kúpeľa.
- Dosiahli Aljašku, Austráliu, Ameriku, ale aj Škótsko
- Friendly Floatees sa dostali na východné pobrežie Spojených štátov alebo Spojeného kráľovstva po 15 rokoch. Predpokladá sa, že tisíce Friendly Floatees sú stále stratené v mori, pričom mnohé z nich pravdepodobne plávajú vo Veľkej tichomorskej odpadkovej škrvne.

<https://www.nationalgeographic.org/activity/follow-friendly-floatees/>

<https://youtu.be/AvchIWftt80>

Mikroplasty

- definované ako vyrobené plastové predmety, pevné syntetické polyméry menšie ako 5 mm
- podľa pôvodu ich možno rozdeliť na primárne a sekundárne mikroplasty
- Primárne - vyrábajú sa úmyselne a bežne sa používajú na rôzne čistiace, leštiace a drhnúce aplikácie, ako napríklad čistiaca kozmetika
- Sekundárne - vznikajú v dôsledku rozkladu (makro)plastov v dôsledku rôznych fyzikálno-chemických alebo biologických procesov (napr. UV žiarenia)

Textílie

KOZMETIKA

Degradácia
väčších plastov

Pneumatiky

Priemyselná
výroba

<https://www.whoi.edu/know-your-ocean/ocean-topics/ocean-human-lives/pollution/marine-microplastics/>
Intentionally added microplastics in products, Final Report, European Commission (DG Environment), Amec Foster Wheeler Environment & Infrastructure UK Limited, October 2017. European Chemicals Agency (ECHA), An agency of the European Union; Helsinki, Finland;
<https://echa.europa.eu/>.

Nebezpečenstvo pre živočíchy

- Veľryba, ktorá uhynula po uviaznutí na Škótskom ostrove, mala v žalúdku 100-kilogramov odpadu (BBC)
- Odhaduje sa, že znečistenie plastami každoročne zabije 100 000 morských cicavcov (WWF)

<https://www.bbc.com/news/uk-scotland-highlands-islands-50621304>

<https://www.iflscience.com/seabirds-are-eating-plastic-litter-our-oceans-not-only-where-you-d-expect-30429>

<https://www.wwf.org.au/news/blogs/plastic-in-our-oceans-is-killing-marine-mammals>

Od morských živočíchov až k nám

Every week 5 grams of plastic

That's about the same weight as a plastic bottle cap and enough shredded plastic to fill a porcelain soup spoon.

Reuters

Every year 250 grams of plastic

That's a heaped dinner plate's worth of shredded plastic, as pictured below.

- Mikroplasty pôsobia ako špongie pre iné toxické látky, ktoré môžu byť karcinogénne alebo toxické pre nervový systém, ako sú ťažké kovy a organické chemikálie

Čo môžeme urobiť my

Povedzme nie
jednorazovým plastom

Používajme menej plastov

9 TIPS FOR REDUCING YOUR PLASTIC USE

- 1 Bring your own shopping bag
- 2 Carry a reusable water bottle
- 3 Bring your own cup
- 4 Pack your lunch in reusable containers
- 5 Say no to disposable straws and cutlery
- 6 Use compostable produce bags
- 7 Slow down and dine in
- 8 Store leftovers in glass jars
- 9 Use BioBags instead of plastic bags

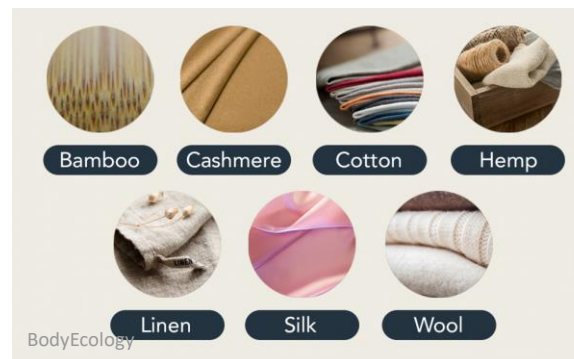
BIOBAGWORLD.COM.AU

Vyberajme si oblečenie
z prírodných
materiálov, nie
syntetických

Jazdime menej autom

Správne recyklujme
plasty, nezhadzujme
ich do komunálneho
odpadu

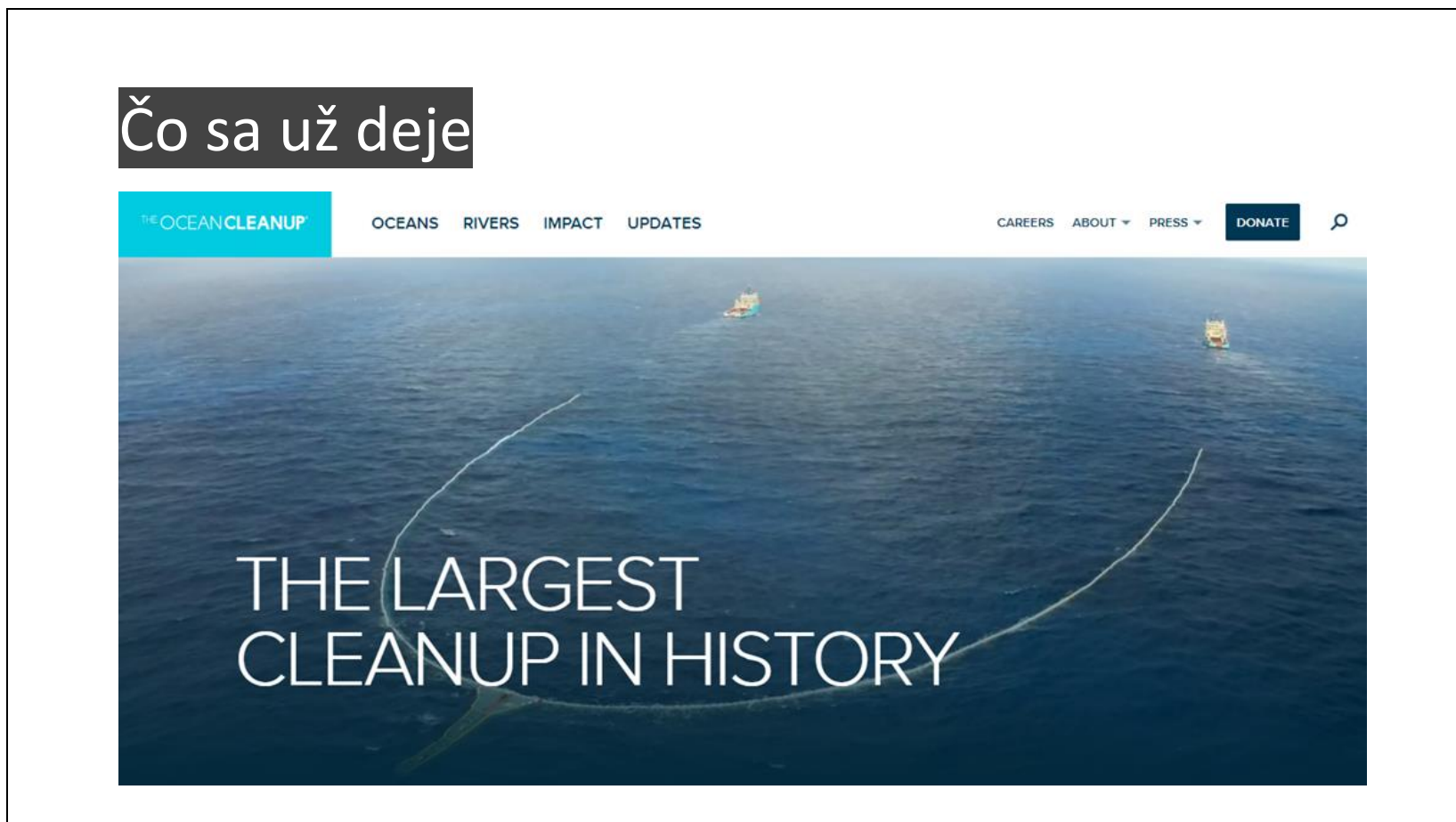
Nenechávajme odpad v
prírode (ani cigarety,
žuvačky)

Kupujme kozmetiku bez
microbeads, ukážme
výrobcom, že ich nechceme

Snímka 11

<https://theoceancleanup.com/>

Zaujímavé info

- **The Ocean Cleanup:** <https://theoceancleanup.com/>
- **The story of microbeads:** https://www.youtube.com/watch?v=uAilGd_JqZc
- **The story of microfbers:** <https://www.youtube.com/watch?v=BqkekY5t7KY>
- **Boyan Slat TED:** <https://www.youtube.com/watch?v=ROW9F-c0klQ>
- **Inšpiratívny ľudia v oblasti ochrany žp.:** <https://www.neverdie.cz/lifestyle/discovery-uvadi-change-drivers-pribehy-lidi-kteri-se-cely-zivot-snazi-zmenit-svet/>
<https://discoveryrise.org/en-GB/updates/change-drivers-time-to-act>
- **Daľšie info:**
<https://ekoalarm.sk/mnews/data/files/others/ekoalarm-voda-a-odpad.pdf>
<https://www.natgeotv.com/cz/specialy/mujzavazek>
<https://ciernalabut.sk/3498/kusocky-plastu-su-uz-aj-pive-ci-nasom-tanieri-sa-tam-dostanu-co-proti-tomu-robot/>
<https://vosveteit.zoznam.sk/toto-je-nas-odkaz-nasa-zverejnila-video-ktore-zachytava-pohyb-plastov-v-nasich-oceanoch/>
<https://dennikn.sk/861696/plasty-su-v-riekach-a-oceanoch-dostali-sa-aj-na-nase-taniere/>
<https://dennikn.sk/3187602/v-parizi-zaluju-danone-za-plasty-maju-byt-aj-tegliky-bio-alebo-recyklovatelne/?ref=list>

Škodlivé látky v kozmetike

Partneri:

EDUC A) SOFT

Pre Viac ino o projekte Green gate sledujte [FB CEEV Živica](#)

Čo ešte môžeme urobiť my?

Znížiť potrebu plastov,
nakupovať oblečenie z
prírodných materiálov

Nepoužívať ich

Minimalizovať kúpu plastov

Prestať používať plastové
obaly, vrátiť sa k sklu(napr.),
keramike, kovovým

Využívať prírodnú
kozmetiku, bez zbytočnej
chémie

Začať ekologicky prať, bez
pracích prachov a aviváži

Nepoužívať kozmetiku s
obsahom plastov

menej jazdiť autom

Predchádzať vzniku
odpadu, separovať a dávať „
druhý dych,, starým veciam

Recyklovať

Používať viackrát použiteľné
obaly

GROUP

svojím správaním ist
príkladom detom, ziakom

GROUP

Čo ešte môžeme urobiť my?

Prestať používať plastové obaly, vrátiť sa k sklu (napr.), keramike, kovovým

Čo najviac obmedziť používanie plastov.

Redukovať plasty

stop jednorazovým plastom

Nepoužívať kozmetiku s obsahom plastov

GROUP

Používať veci z prírodných materiálov.

látkové tašky, vrecúška, fľaše zo skla, nákup do vlastného obalu

menej jazdiť autom

Používať sklo namiesto plasty.

Používať sklenené obaly

GROUP

svojím správaním ist príkladom deťom, žiakom

Edukáciu obyvateľov

zmeniť seba, svoje návyky,

Ako vnímame vodu na Slovensku? (fotky od účastníkov)

